

Pozvánka na interaktívnu výstavu: Beskydy, ako ich nepoznáte

12.8.2026 - Eva Sládková | SAV

Ako sa mení krajina Beskyd a aké miesto v nej má človek? Na vzťah ľudí a prírody sa z nezvyčajnej perspektívy pozrie výstava Naše Beskydy 2026 - Soužití člověka s přírodou, ktorá bude od 15. augusta 2026 sprístupnená v Informačnom centre vo Veľkých Karloviciach a je výsledkom práce, na ktorej participovali vedci z Ústavu ekológie lesa SAV, v. v. i. Prostredníctvom interaktívnych prvkov a príbehov predstaví krajinu ako spoločný priestor ľudí, vody, lesov, pôdy, rastlín a zvierat.

Beskydská krajina, ako ju poznáme dnes, je výsledkom dlhodobého vzájomného pôsobenia prírody a človeka. Ľudia ju po stáročia využívali, pretvárali a prispôbovali svojim potrebám. Dnes do tohto vzťahu čoraz výraznejšie vstupuje klimatická zmena, ktorá prináša nové otázky o hospodárení s vodou, stave lesov, biodiverzite aj o tom, ako bude krajina vyzerat' o niekoľko desaťročí. Práve tento vzťah je ústrednou témou výstavy *Naše Beskydy 2026 - Soužití člověka s přírodou*. Namiesto pohľadu na prírodu ako na kulisu ľudského života ukazuje Beskydy ako živý systém, v ktorom sa navzájom ovplyvňujú ľudia, zvieratá, rastliny, lesy, voda aj pôda.

Výstava je súčasťou medzinárodného projektu COEVOLVERS, na ktorom Slovensko zastupujú experti z Ústavu ekológie lesa SAV. Je podporený z programu Európskej únie Horizon Europe a prepája vedcov, samosprávy, miestne komunity, environmentalistov aj umelcov z viacerých európskych krajín a skúma nové modely spoluzitia človeka a prírody v čase klimatickej krízy.

„Príroda nie je iba kulisa alebo niečo, čo máme spravovať zvonku. Sme súčasťou jedného spoločného sveta, kde voda, pôda, lesy, zvieratá aj ľudia navzájom ovplyvňujú svoje prežitie. Projekt COEVOLVERS ukazuje, že ak chceme zvládnuť klimatické výzvy budúcnosti, musíme sa znova naučiť načúvať krajine a spolupracovať s ňou,“ hovorí Tatiana Kluvánková z Ústavu ekológie lesa SAV.

Výstava pritom nestavia iba na klasických informačných paneloch. Využíva vizuálne a interaktívne prvky, prostredníctvom ktorých približuje rôzne pohľady na beskydskú krajinu. Návštevníci sa dozvedia, čo by nám možno povedali rastliny a živočíchy typické pre Beskydy, keby dokázali hovoriť ľudskou rečou, spoznajú príklady obnovy krajiny a budú si môcť vyskúšať aj to, „ako sa cíti príroda“. Jednou z myšlienok, s ktorými výstava pracuje, je zmena pohľadu na postavenie človeka v krajine. Namiesto človeka ako jej správcu či niekoho, kto stojí mimo prírody, ho vníma ako jedného z účastníkov spoločného sveta.

„Jednou z oblastí, ktorým sa v projekte COEVOLVERS venujeme, sú prírode blízke riešenia (Nature-based Solutions). Ide napríklad o opatrenia, ktoré využívajú prirodzené procesy na zadržiavanie vody v krajine, obnovu lesov, podporu biodiverzity alebo zvyšovanie odolnosti územia voči dôsledkom klimatickej zmeny. Neskúmame však iba samotnú prírodu a klimatické dáta. Dôležitou súčasťou projektu je aj to, ako krajinu vnímajú ľudia, ktorí v nej žijú, čo od nej očakávajú a akú budúcnosť si pre ňu predstavujú. Do výskumu sa preto zapájajú miestni obyvatelia, samosprávy, farmári, ochranári či umelci,“ dodáva Tatiana Kluvánková.

Súčasťou projektu sú rozhovory s miestnymi komunitami, mapovanie krajiny, participatívne workshopy či umelecké intervencie. Vedci zároveň skúmajú, ako možno do uvažovania a rozhodovania o krajine symbolicky zapojiť aj „hlasy“ tých, ktorí pri bežných rozhodovacích procesoch

hovoríť nemôžu - vody, lesov, pôdy, rastlín či zvierat. Výstava *Naše Beskydy 2026 - Soužití člověka s přírodou* vo Velkých Karloviciach prenáša tieto otázky z vedeckého prostredia smerom k verejnosti.

Otvorená bude vernisážou 15. augusta 2026 o 13.00 vo Velkých Karloviciach. Určená je širokej verejnosti vrátane rodín s deťmi, škôl, miestnych obyvateľov a návštevníkov regiónu.

Spracovala: Eva Sládková, Ústav ekológie lesa SAV, v. v. i.

Foto: canva.com

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13845&source_no=20